LOVITURA DE GRAŢIE

— “Coup de Grâce” or “Worlds of Origin” 1958 —

de Jack Vance

Traducerea: Mihaela şi Cristian Ionescu

1.

Roata, buchet de bule încastrate într-o gigantică plasă metalică, era suspendată în această regiune a spaţiului cunoscută de pământeni sub numele de Sagittorius Interior. Proprietar era Pan Pascoglu, un omuleţ energic şi tuciuriu, aproape complet chel, cu ochi negri neastâmpăraţi şi o mustaţă stufoasă. Ambiţios, Pascoglu spera să facă din Roată o staţiune la modă, un fel de insulă paradisiacă în oceanul sideral - ceva mai mult decât o simplă staţie de descărcare a mărfurilor şi corespondenţei. În acest scop, mai adăugase vreo două duzini de bule sclipitoare - aşa numitele «vile», după cum le botezase el - în jurul bulelor exterioare ale Roţii, care astfel începuse să semene cu o moleculă extrem de complicată.

«Vilele» erau insonorizate şi confortabile; sălile de mese propuneau un meniu de cea mai bună calitate, iar saloanele cunoşteau animaţia unui public deosebit de variat. Magnus Ridolph găsea Roata odihnitoare şi stimulantă în aceiaşi timp. Aşezat în penumbra discretă a unei săii de mese, unde doar stelele jucau rolul de candelabre, îi privea pe convivi. La una din mesele din stânga sa, acoperită parţial de coroana unui arbust decorativ, se conturau patru siluete. Magnus Ridolph se încruntă. Trei dintre personaje erau grotesc cocoşate, cu nasul în farfurie.

— Ce barbari! murmură pentru sine Magnus Ridolph, întorcându-şi privirea.

În ciuda acestor maniere total deplasate, nu era prea şocat; pe Roată te puteai aştepta să întâlneşti fiinţe de toate condiţiile. Astăzi părea că este reprezentat întregul evantai al evoluţiei, de la mitocanii aflaţi la masa din stânga, până la elita elitelor - Magnus Ridolph îşi mângâie barbişonul alb, ca de obicei, foarte îngrijit - adică până la el însuşi, trecând printr-o duzină de alte civilizaţii, mai mult sau mai puţin evoluate.

Cu coada ochiului, îl văzu pe unul dintre cei patru necioplіţi ridicându-se şi apropiindu-se de masa lui.

— Scuzaţi-mi indiscreţia, nu sunteţi cumva domnul Magnus Ridolph?

Magnus Ridolph îi confirmă supoziţia şi celălalt, fără a mai aştepta vreo invitaţie, se lăsă greoi pe scaunul de lângă el, Magnus Ridolph ezită între sarcasm şi curtoazie. În lumina

palidă a stelelor văzu că interlocutorul său era un oarecare Lester Bonfils, antropolog, care-i fusese prezentat ceva mai devreme în cursul zilei. Magnus Ridolph, satisfăcut de propria perspicacitate, se hotărî pentru curtoazie. Ceilalţi trei de la masa lui Bonfils erau nişte sălbatici - aborigeni paleolitici de pe S-CHA-6, încredinţaţi temporar supravegherii lui Bonfils. Aveau nişte figuri arţăgoase, posomorîte, bănuitoare; păreau scârbiţi de toate civilizaţiile pe care le vizitaseră. Purtau brăţări grosolane de metal şi nişte centuri ce păreau, la prima vedere, de asemenea din metal - un sistem sofisticat de cătuşe magnetice. La nevoie, Bonfils putea să le imobilizeze instantaneu braţele, acţionând o telecomandă.

În ce-l privea, Bonfils era un bărbat mătăhălos, greoi, cu un chip palid şi cam buhăit. Nu s-ar putea spune că avea o mină prea înfloritoare. Deşi ar fi vrut să pară prietenos, nu era decât un timid introvertit. Nasul subţire şi ascuţit domina o gură cu buze cărnoase, uşor căzute. Mişcările sale nu dovedeau energie, ci o febrilitate nervoasă. Aplecându-se uşor către Magnus Ridolph, îi zise pe un ton confidenţial:

— Sunt sigur că aveţi destule pe cap, dar am mare nevoie de ajutor.

— Pentru moment nu sunt în căutare de contracte, îi replică Magnus Ridolph pe un ton tranşant.

Bonfils se lăsă pe spătarul scaunului şi-şi întoarse privirea, negăsind nici măcar energia să protesteze. Sclipirea stelelor se reflecta în ochii sticloşi, iar pielea feţei părea de culoarea cenuşii. Murmură, abia audibil:

— Ar fi trebuit să mă aştept la asta...

Chipul lui părea atât de trist şi de disperat, încât Magnus Ridolph, cuprins de milă, se simţi îndemnat să-l întrebe:

— Din simplă curiozitate şi fără a mă angaja la ceva, care este natura problemelor dumneavoastră?

Bonfils râse sec, fără pic de veselie.

— Cum să mă exprim..., soarta mea.

— În acest caz, nu vă pot fi de mare folos, îi răspunse Magnus Ridolph.

Bonfils emise acelaşi sunet cavernos şi adăugă:

— Folosesc cuvântul soartă în sensul cel mai larg, incluzând - făcu un gest vag cu mâna - nici eu nu ştiu cum să spun. Ce mai..., par predispus înfrângerii şi eşecului. Eu mă

consider drept un om bun, dar cu toate acestea, nimeni n-are mai mulţi duşmani ca mine. Îi atrag de parcă aş fi cea mai ticăloasă fiinţă.

Magnus Ridolph îl privi cu un oarecare început de interes.

— Să înţeleg că toţi aceşti duşmani s-au coalizat împotriva dumneavoastră? Întrebă el.

— Nu... sau, cel puţin, nu cred. Dar sunt hărţuit de o femeie. Şi-a pus în cap să mă omoare.

— Nu pot să vă dau decât un sfat de ordin general, replică Magnus Ridolph. Rupeţi orice legătură cu această femeie.

Bonfils izbucni cu energia disperării, aruncând o privire peste umăr, la sălbaticii săi:

— Dar n-am nici cea mai mică legătură cu această femeie! Asta-i culmea! De acord, sunt un bătrân nebun..., un antropolog ar fi trebuit să fie mai atent la toate chestiile astea, dar eram prea absorbit de munca mea. Ce vă povestesc s-a întâmplat în punctul cel mai de sud al Capătului Lumii, la Kharesm. Cunoaşteţi locul?

— N-am fost niciodată la Capătul Lumii.

— Oamenii mă opreau pe stradă şi-mi spuneau: «Se pare că întreţineţi legături intime cu una din fetele noastre». Iar eu răspundeam: «Nu, nu, nici vorbă! E o minciună!» Pentru că, normal, eu, ca antropolog, mă feresc de asemenea probleme ca dracu’ de tămâie.

Magnus Ridolph tresări uimit şi-l privi fix:

— N-aş fi zis că profesia dumneavoastră presupune asceza de tip monahal. Ba din contră...

Bonfils schiţă un gest vag, cu gândurile deja în altă parte. Întoarse capul în direcţia celor încredinţaţi spre supraveghere; numai unul singur mai era la masă! Scoase un geamăt din rărunchi, sări în picioare, mai-mai să răstoarne masa lui Magnus Ridolph şi o luă la fugă în căutarea dispăruţilor.

Magnus Ridolph suspină şi, după o clipă de gândire, părăsi sala de mese. Străbătu agale marele salon, dar Bonfils nu mai era de găsit. Se aşeză pe o canapea şi comandă un coniac.

Salonul era plin. Magnus Ridolph îşi studie vecinii. Oare de unde veneau aceşti bărbaţi şi aceste femei, aceşti aproape-bărbaţi şi aceste aproape-femei? Oare ce gândeau ei şi oare ce îi adusese aici, la Roată? Spre exemplu, bonzul acela cu faţa

rotundă ca o lună plină? Era un nativ de pe planeta Padme, situată de cealaltă parte a galaxiei. Oare de ce s-o fi aventurat el atât de departe de casă? Sau vlăjganul acela cu trăsături aspre, al cărui craniu îngust şi ras suporta o aglomerare impresionantă de ornamentaţii din tantalium - un senior de pe Dacca. Era oare un exilat? Sau urmărea pe cineva? Ori participa la vreo cruciadă trăsnită? Sau antropomorful acela de pe planeta Hecate, ce sta singuratic într-un colţ - exemplificare grăitoare a teoriei evoluţiei paralele. Aspectul său exterior caricaturiza destul de bine făptura umană; interior, era la fel de diferit ca şi un gasteropod. Capul său era o carapace de oase înălbite şi conturate de umbre negre; gura - o simplă fantă fără buze. Era un Meth din regiunea Maetho şi Magnus Ridolph ştia ca rasa sa era blândă şi timidă, având atât de puţine contacte mentale cu oamenii, încât părea necomunicativă şi de neînţeles.

Privirea lui Magnus Ridolph se opri apoi asupra unei femei de o frumuseţe, pur şi simplu uluitoare. Era o brunetă zveltă, cu pielea de culoarea nisipului din deşerturile însorite; ţinuta, gesturile, comportamentul erau de o siguranţă de-a dreptul provocatoare.

Un omuleţ aproape chel, cu o mustaţă neagră, stufoasă, se lăsă să cadă în fotoliul de lângă Magnus Ridolph. Era Pan Pascoglu, proprietarul Roţii.

— Bună seara, domnule Ridolph, ce mai faceţi?

— Mulţumesc, foarte bine... Doamna de acolo, cine e?

Pascoglu urmări privirea lui Magnus Ridolph.

— A, da! făcu el. Este o prinţesă-zână. De la Capătul Lumii. O cheamă... (îşi ţuguie buzele) în sfârşit, nu-mi amintesc. În orice caz, ceva străin.

— Desigur, nu călătoreşte singură.

Pascoglu înălţă din umeri:

— Ea susţine că este căsătorită cu Bonfils, dar locuiesc în vile diferite şi n-au fost văzuţi vreodată împreună.

— Ciudat, murmură Magnus Ridolph.

— Puţin zis! Huhurezul ăla de antropolog are, probabil, talente ascunse.

A doua zi, toaţă Roata era în fierbere. Lester Bonfils zăcea mort în vila sa, iar cei trei primitivi paleolitici ţopăiau ca nişte draci în cuştile lor. Oaspeţii se supravegheau unii pe alţii, neliniştiţi. Unul dintre ei era un asasin!

2.

Pan Pascoglu, în culmea agitaţiei, îl abordă pe Magnus Ridolph:

— Domnule Ridolph, ştiu că sunteţi în vacanţă, dar trebuie să mă ajutaţi! Cineva l-a ucis pe bietul Bonfils, dar cine?... Şi, ridicându-şi patetic braţele spre cer, continuă: Bineînţeles, nu-mi pot permite asemenea belele aici!...

Magnus Ridolph îşi ciupi uşor vârful barbişonului îngrijit.

— Veţi solicita, desigur, o anchetă oficială, nu-i aşa? se interesă el.

— Păi, tocmai pentru asta am venit la dumneavoastră! replică Pascoglu, trântindu-se într-un fotoliu. Roata este în afara oricărei jurisdicţii. Aici, eu fac legea..., între anumite limite, bineînţeles. Adică, dacă m-aş apuca să adăpostesc răufăcători sau să fac din vicii surse de venit, s-ar găsi cine să intervină. Dar nu este cazul aici, pe Roată. Un beţiv, o încăierare, o mică găinărie, astea le putem rezolva aşa, între noi. Însă niciodată n-am avut parte de o crimă. Aşa ceva trebuie elucidat de urgenţă!

Magnus Ridolph rămase un moment pe gânduri, apoi zise:

— Presupun că nu dispuneţi de vreo dotare specifică criminalisticii?

— Adică detectoare de minciuni, senzori emoţionali, comparatoare celulare? Nici vorbă. N-avem nici măcar un tampon pentru prelevarea amprentelor digitale.

— Mi-era teamă de asta, suspină Magnus Rtdoplh. Bine, mi-e greu să refuz o asemenea solicitare. Dar spuneţi-mi, vă rog, ce aveţi de gând să faceţi cu criminalul după ce-l voi prinde?

Pascoglu sări în picioare. Era clar că nu luase în calcul o asemenea ipoteză. Îşi strânse pumnii şi rosti cu năduf:

— Ce pot să fac? Nu-s pregătit în vreun fel ca să institui un tribunal. Şi nici nu pot executa pe cineva, aşa, fără judecată.

Magnus Ridolph remarcă conciliant:

—- Poate, până la urmă, problema îşi va găsi singură rezolvarea. În fond, justiţia nu constituie un scop în sine.

Pascoglu aprobă viguros din cap;

— Chiar aşa! Să găsim mai întâi vinovatul. Şi vedem noi după aia ce-o să mai facem.

— Unde se află corpul? se interesă Magnus Ridolph.

— Acolo, în vilă. Exact unde l-a găsit femeia de serviciu.

— L-a atins cineva?

— Numai medicul care l-a examinat. Dar, după aia, nu mai ştiu, întrucât am venit într-un suflet la dumneata.

— O.K. Să mergem la vila lui Bonfils.

* * *

«Vila», lui Bonfils era o bulă situată către exteriorul pânzei de păianjen care constituia Roata, la vreo două sute de metri de salonul central.

Corpul zăcea pe podea - flasc, grotesc, jalnic lângă un şezlong alb. În mijlocul frunţii prezenta un semn de arsură. În rest, nici o altă rană vizibilă. Cei trei paleolitici erau închişi într-o cuşcă cu bare flexibile, în mod evident un model pliabil. Aşa cum arătau, barele nu puteau rezista forţei celor trei brute; probabil însă că erau conectate la o sursă de curent electric.

Pe lângă cuşcă se învârtea un tinerel slăbuţ, care părea că îi examinează sau că îi zgândără pe cei trei sălbatici. La intrarea lor tresări şi se întoarse cu vioiciune.

Pascoglu făcu prezentările:

— Doctor Scanton... Magnus Ridolph.

Detectivul înclină ceremonios din cap:

— Dacă am înţeles eu bine, doctore, aţi efectuat deja o examinare superficială a corpului?

— Suficientă, în orice caz, pentru a certifica decesul.

— Aţi putea estima ora la care a survenit?

— În jurul miezului nopţii.

Magnus Ridolph traversa camera cu paşi hotărîţi şi privi corpul. Se întoarse apoi brusc şi reveni lângă Pascoglu şi lângă doctor, rămaşi în uşa camerei.

— Ei bine? întrebă nerăbdător Pascoglu.

— N-am identificat încă criminalul, îi răspunse Magnus Ridolph. Trebuie însă să-i fiu aproape recunoscător bietului Bonfils. Mi-a furnizat un caz de o puritate aproape clasică.

Pascoglu îşi muşcă nervos mustaţa:

— Poate-s eu mai greu de cap, dar…

— Câteva truisme evidente vă vor permite poate să aveţi o imagine mai clară, îi explică Magnus Ridolph cu amabilitate. În primul rând, făptaşul se află pe Roată.

— Natural, zise Pascoglu. N-a sosit şi nici n-a plecat vreo

navă.

— Motivele crimei privesc un trecut mai mult sau mai puţin apropiat.

Pascoglu vru să spună ceva, dar Magnus Ridolph îl opri cu un gest şi Pascoglu reîncepu să-şi muşte mustaţa.

— Este foarte probabil ca asasinul să fi avut oarece legături cu Bonfils.

Pascoglu nu mai răbda şi zise nervos:

— Nu credeţi c-ar fi mai bine să ne întoarcem în salonul cel mare? Poate că cineva va mărturisi singur sau...

— Fiecare lucru la timpul său, răspunse Magnus Ridolph. Ca să rezumăm faptele, aş zice că principalii noştri suspecţi sunt pasagerii veniţi pe Roată o dată cu Bonfils, în aceeaşi navă.

— Păi, el a venit cu *Maulerer Princeps*. Aduc imediat lista tuturor pasagerilor care au debarcat aici! anunţă Pascoglu şi ieşi în fugă,

Magnus Ridolph, din pargul uşii, examină camera. Apoi, întorcându-se spre Scanton, zise:

— O anchetă oficială ar necesita un set complet de fotografii. Aţi putea aranja ceva în acest sens?

— Desigur, am să mă ocup chiar eu de asta.

— O.K. Iar după aceea..., în sfârşit, nu văd ce-ar mai putea împiedica ridicarea corpului.

3.

Magnus Ridolpf se reîntoarse în salonul central, unde îl găsi pe Pascoglu stând la biroul de recepţie.

Acesta îi întinse o hârtie:

— Iată cele solicitate.

Magnus Ridolph parcurse textul cu interes. Lista cuprindea treisprezece nume:

1. LESTER BONFILS, însoţit de:

a) ABU;

b) TOKO;

c) HOMUP;

2. VIAMESTRIS DIASPORUS.

3. THORN 199.

4. FODOR IMPLIEGA.

5. FODOR BANZOSO.

6. SCRIAGL.

7. HERCULES STARGUARD.

8. FIAMELLA O-MIE-DE-CANDELE.

9. CLAN KESTREL, Tribul 14, a VI-a familie, al treilea fiu.

10. (N-are nume.)

— O.K.! încuviinţă Magnus Ridolph. Aş dori să mai ştiu încă ceva. Ar fi deosebit de interesant să mi se indice şi planeta natală a tuturor acestor persoane.

— Planeta de origine? gemu Pascoglu. De ce?

Magnus Ridolph îl măsură cu o privire neutră:

— Dacă am înţeles eu bine, aţi dorit să mă ocup de ancheta acestei crime, nu?

— Da, desigur, dar...

— Atunci aştept de la dumneavoastră o cooperare totală, fără proteste care nu-şi au locul sau alte remarci, mai mult sau mai puţin prosteşti.

Magnus Ridolph îşi însoţi cuvintele cu o privire atât de rece şi de semnificativă, încât Pascoglu înghiţi în sec şi-şi ridică exasperat mâinile spre cer.

— Fie cum vrei dumneata. Da' să fiu al naibii dacă înţeleg ceva!...

— După cum v-am mai zis, Bonfils a avut amabilitatea să ne furnizeze un caz de o claritate absolută.

— Pentru mine nu-i deloc clar, mormăi Pascoglu. Aruncă apoi o privire pe listă şi continuă: Credeţi că vreunul din ei e asasinul?

— Este o posibilitate, nu o certitudine. După cum asasin aş putea fi şi eu, sau dumneavoastră, deoarece amândoi am avut recent contacte cu victima.

Pascoglu surâse amar.

— Dacă eşti dumneata, făcu el, mărturiseşte atunci, te rog, şi scuteşte-mă de plata onorariului!

— Mi-e teamă însă că situaţia nu-i chiar atât de simplă. Această problemă poate fi abordată sub diferite aspecte. Suspecţii - persoanele înscrise pe această listă - sunt originare din lumi diferite. Fiecare a fost educat conform tradiţiilor propriei culturi. O anchetă poliţienească normală ar rezolva întreaga afacere cu ajutorul analizoarelor şi detectoarelor. Eu sper să ajung la acelaşi rezultat doar pe baza analizei cultural-educaţionale.

Expresia chipului lui Pascoglu îl făcu să semene cu

naufragiatul abandonat pe o insulă pustie, în clipa în care vede vasul dispărând la orizont.

— Numai de s-ar rezolva problema asta..., articula el cu o voce răguşită. Şi, dacă se poate, fără publicitate...

— Bine, conchise Magnus Ridolph hotărît. Deci, care sunt planetele de origine?

Ele fură adăugate în dreptul fiecărui nume. Magnus Ridolph reexamină apoi lista. Se încruntă uşor, trăgându-se de vârful barbişonului.

— Mai am nevoie de vreo două ore pentru cercetări preliminare, după care... vom interoga suspecţii! decretă el.

4.

Nu trecuseră nici două ore când Pascoglu, incapabil să mai rabde, dădu buzna în bibliotecă. Magnus Ridolph se afla acolo, cu privirea pierdută în gol, ciocănind mecanic cu creionul în tăbila mesei. Pascoglu vru să spună ceva, dar detectivul îşi întoarse capul şi privirea ochilor săi albaştri şi blânzi păru să acţioneze ca un întrerupător în mintea patronului Roţii; reuşind să se stăpânească, acesta se interesă, cu o voce relativ calmă, asupra stadiului cercetărilor lui Magnus Ridolpf.

— Avansează! îi răspunse detectivul. Dar dumneavoastră ce-aţi aflat?

— Păi, îi poţi exclude de pe listă pe Scriagl şi pe Clan Kestrel. Amândoi erau la cazino, unde jucau, şi au alibiuri de beton armat.

Magnus Ridolph rosti gânditor:

— Desigur, nu este exclus ca Bonfils să se fi reîntâlnit aici, pe Roată, cu vreun vechi duşman.

Pascoglu tuşi uşor dregându-şi vocea:

— În timp ce dumneata erai aici, am întreprins şi eu o mică anchetă. Personalul meu are un bun simţ de observaţie şi nu s-ar zice că le-ar scăpa prea multe amănunte. Mi s-a spus că Bonfils n-a vorbit decât cu vreo trei persoane: cu mine, cu dumneata şi cu bonzul acela cu faţă rotundă, îmbrăcat în togă stacojie.

Magnus Ridolph încuviinţă din cap:

— Într-adevăr, am vorbit cu Bonfils. Părea foarte tulburat. Pretindea că o femeie - fără îndoială, Fiamella O-mie-de-candele - ar fi vrut să-l omoare.

— Ce? strigă Pascoglu. Şi ştiai asta de la bun început?!

— Potoliţi-vă, scumpe domn. El pretindea că dânsa ar fi nutrit asemenea intenţii - ceea ce este cu totul altceva decât actul decisiv cu ale cărui rezultate ne confruntăm noi acuma. De asemenea, v-aş ruga să vă mai moderaţi exclamaţiile; mă fac să tresar de fiecare dată. Deci, să rezumăm: este drept - a vorbit cu mine, dar cred că mă pot elimina fără probleme. Dumneavoastră mi-aţi cerut sprijinul, cunoscându-mi reputaţia; deci, cu aceeaşi certitudine, vă elimin şi pe dumneavoastră dintre suspecţi.

Pascoglu gemu stins şi începu să măsoare camera cu paşi nervoşi.

Magnus Ridolph continuă:

— Acum, bonzul... Eu mai ştiu câte ceva despre cultul religios pe care-l practică. Adepţii acestuia cred în reîncarnare şi acordă o preţuire enormă vieţii şi, mai ales, felului în care e trăită. Aşa că cei de pe Fadme nu şi-ar asuma niciodată riscul unui asasinat; dacă ar face una ca asta, şi-ar petrece viitoarele reîncarnări în corpul vreunui şacal sau arici de mare.

Uşa se deschise şi, parcă adus de un apel telepatic, în bibliotecă pătrunse bonzul. Remarcând tăcerea care se lăsase în încăpere şi privirea concentrată a celor doi, se opri stingherit:

— Deranjez cumva?

— Într-o oarecare măsură, îi răspunse Magnus Ridolph, dar întrucât discutam chiar despre dumneavoastră, consider că este în interesul nostru, al tuturor, să continuăm convorbirea în trei.

— La dispoziţia dumneavoastră, se oferi bonzul, apropiindu-se cu paşi domoli de ei. Despre ce discutaţi?

— Cunoaşteţi, desigur, că Lester Bonfils, antropologul, a fost asasinat noaptea trecută?

— Am auzit vorbindu-se.

— După unele informaţii, ieri seară aţi avut cu el o scurtă conversaţie.

— Întocmai, oftă bonzul adânc. Părea că se află în mare pericol. În viaţa mea n-am văzut un om atât de descurajat. Călugării de pe Padme - şi mai ales noi, bonzii din secta lui Isavest - am jurat să ne dedicăm întreaga viaţă altruismului. Noi servim în mod constructiv toate fiinţele vii, ba, în anumite împrejurări, chiar şi obiectele anorganice. Noi credem că

principiul vieţii transcende protoplasma, originea sa situându-se în însăşi actul mişcării. O moleculă care atinge o altă moleculă nu este oare o manifestare a vieţii? De ce să nu admitem că poate fiecare moleculă are o conştiinţă? Oare nu suntem înconjuraţi de germeni ai unor multiple individualităţi gânditoare? Strivirea unui bulgăre de pământ nu generează resentimente şi durere? Iată de ce noi, bonzii, ne mişcăm cu atâta grijă şi suntem foarte atenţi pe unde călcăm.

— Mda! Hm! i-o tăie scurt Pascoglu. Şi ce vroia Bonfils?

Bonzul se gândi o ciipă şi continuă:

— Mi-ar fi greu să spun. Era chinuit de angoase extrem de diferite. Părerea mea este că dânsul încerca să ducă o viaţă onorabilă, însă principiile la care recurgea în acest scop erau contradictorii. În consecinţă, încerca o multitudine de sentimente, cu efecte antagonice: bănuiala, erotismul, ruşinea, confuzia, frica, mânia, invidia şi dezamăgirea. În al doilea rând, cred că începuse să se teamă pentru reputaţia sa profesională.

Pascoglu îl întrerupse din nou:

— Dar ce vroia, domnule, în fond?

— Nimic, în mod deosebit. Simţea nevoia de încurajare şi reconfortare.

— Şi dumneata l-ai încurajat şi reconfortat?

Bonzul schiţă un zâmbet modest:

— Dragul meu prieten, noi ne-am dedicat unui program de analiză mentală extrem de laborios. Spre exemplu, prin antrenamente asidue, am reuşit să disociem lobul cervical drept de cel stâng, astfel încât, s-ar putea spune, noi gândim cu două creiere separate.

Pascoglu era gata să explodeze, când interveni Magnus Ridolph:

— Cu alte cuvinte, bonzul ar vrea să ne spună că numai un prost şi-ar permite să avanseze o soluţie simplistă pentru problema cu care se confrunta răposatul Bonfils.

— Este o transpunere în vorbe a gândurilor mele, extrem de ingenioasă, încuviinţă bonzul,

Pascoglu îi privi năucit o clipă şi-şi ridică braţele exasperat:

— Dom’le, eu vreau să aflu cine i-a zburat creierii lui Bonfils. Poţi să mă ajuţi? Da sau nu!

Bonzul zâmbi din nou cu blândeţe:

— Scumpul meu prieten, stau şi mă întreb care ar putea fi sursa generatoare a impulsurilor care vă disturbă? Sunteţi cumva motivat de vreo înfrângere din trecutul dumneavoastră?

Magnus Ridolph se grăbi să-l completeze:

— Bonzul face aluzie la Legea Mozaică. Doreşte să vă pună în gardă împotriva doctrinei „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte”.

— Aţi sesizat din nou perfect esenţa gândurilor mele, declară bonzul.

Pascoglu emise un sunet neinteligibil şi începu să măsoare camera, în lung şi-n lat, agitat ca un leu în cuşcă,

— M-am săturat de toate aiurelile astea! mugi el. Bonzule, poţi s-o-ntinzi!

O dată mai mult, Magnus Ridolph îşi asumă sarcina de a face pe interpretul:

— Domnul Pascoglu vă prezintă sincerele sale mulţumiri şi vă roagă să-l scuzaţi până când va dispune de timpul necesar pentru a analiza, cu mintea odihnită, spusele dumneavoastră.

Bonzul se înclină cu demnitate şi se retrase. Pascoglu nu pierdu ocazia să comenteze cu amărăciune:

— Când totul o să se termine dracului odată, n-ai decât s-o fredonezi cu bonzul ăsta cât pofteşti. Eu, unul, m-am săturat de vorbărie goală. Vreau acţiune... Apăsă un buton: Să vină în bibliotecă femeia aia de la Capătul Lumii... Domnişoara O-mie-de-lumânări sau cum naiba o cheamă!...

Magnus Ridolph îşi înălţă întrebător o sprânceană:

— Ce-aveţi de gând să faceţi?

Pascoglu îi ocoli privirea.

— Vreau să-i chestionez pe toţi tipii ăia, ca să văd ce ştiu.

— Mi-e tare teamă că vă irosiţi degeaba un timp preţios.

— N-are a face! se încăpăţână Pascoglu. Trebuie început de undeva. Nu poţi afla nimic stând încuiat în bibliotecă.

— Să înţeleg că nu mai aveţi nevoie de serviciile mele?

Pascoglu îşi muşcă nervos mustaţa.

— Sincer să fiu, dom’le Ridolph, eşti cam molâu pentru gustul meu. Aici e vorba de-o treabă serioasă, dom’le. Rezultate, de astea am eu nevoie... şi repede!

Magnus Ridolph schiţă o înclinare din cap şi adăugă:

— Cred că nu aveţi nimic împotrivă dacă asist şi eu la interogatorii?

— Deloc, deloc.

Nu după multă vreme, Fiamella O-mie-de-candele apăru în pragul uşii.

Pan Pascoglu şi Magnus Ridolph o priviră în tăcere. Era îmbrăcată cu o tunică simplă de culoare bej şi purta sandale suple, din piele. Braţele şi picioarele îi rămâneau descoperite, iar pielea abia dacă avea o nuanţă ceva mai deosebită decât veşmântul, între buclele bogate ale părului purta o floricică de un oranj viu.

Cu o mină întunecată, Pascoglu îi făcu semn să se apropie. Magnus Ridolph se retrase discret într-un colţ al încăperii.

— Cu ce vă pot fi de folos? se interesă Fiamella cu o voce dulce, cântătoare.

— Păi, hm!... Cred că aţi aflat de moartea lui Bonfils?

— O, da!

— Şi ce părere aveţi?

— Evident, sunt bucuroasă.

— Ia te uită!? Pascoglu tuşi uşor, parcă pentru a-şi drege glasul. Dacă am înţeles eu bine, pretindeaţi că sunteţi doamna Bonfils.

Fiamella încuviinţă din cap.

— Dumneavoastră, cei de pe aici, aşa vă exprimaţi. La noi, la Capătul Lumii, se spunea că el era domnul Fiamella. Că doar eu am fost cea care l-a ales. Numai că el a fugit şi, procedând astfel, m-a jignit îngrozitor. Am fost nevoită să mă lansez în urmărirea lui şi i-am zis că am să-l omor dacă nu se întoarce la Capătul Lumii.

Pascoglu tresări de parcă ar fi călcat pe un şarpe veninos.

— Ce?! Mărturiseşti că l-ai omorît?!

— Nu! Nici vorbă!! strigă ea indignată. Cu o armă de foc? Dumneata pari la fel de nebun ca Bonfils. Fii atent, că te omor!

Pascoglu făcu un pas înapoi, uluit. Se întoarse spre Magnus Ridolph:

— Ai auzit-o, Ridolph?

— Bineînţeles că am auzit-o,

Fiamella îşi sublinie spusele cu un gest energic al capului.

— Dacă îţi baţi joc de frumuseţea unei femei, ce mai poate ea să facă, hm? replică ea. Să te omoare, şi cu asta, basta! Insulta dispare odată cu mârlanul!

— Dar dumneavoastră cum procedaţi, în fond, domnişoară Fiamella, ca să cauzaţi moartea?... se interesă politicos Magnus Ridolph.

— Noi, ca să omorîm, recurgem la dragoste. Uite, eu vin aşa... - Fiamella făcu câţiva paşi şi se opri în faţa lui Pascoglu, privîndu-l drept în ochi - îmi ridic braţele, uite-aşa... - îşi ridică încet braţele, cu palmele îndreptate spre chipul lui Pascoglu - După aceea mă întorc şi plec... - ceea ce şi făcu, uitându-se peste umăr - Apoi mă întorc... se apropie din nou - şi dumneata o să începi să te rogi de mine: „Fiamella, lasă-mă să te mângâi!” Şi eu o să vin în spatele tău şi o să-ţi suflu uşor în ceafă...

— Gata! bâigui Pascoglu, stingherit.

— ...Iar dumneata devii palid, începi să tremuri şi, după aceea, să plângi şi să scânceşti: „Fiamella, Fiamella O-mie-de-candele, te iubesc, mor de dorul tău!”. Iar când se face noapte, eu vin la tine în cameră, înveşmântată numai cu câteva flori, iar dumneata o să plângi: „Fiamella!” Numai că eu o să...

— Da, cred că lucrurile sunt clare! interveni suav Magnus Ridolph. Sunt sigur că domnul Pascoglu, când îşi va veni în fire, vă va prezenta sincerele sale scuze pentru această jignire, pe care o regretă deja din adâncul inimii. Cât despre mine, nu mi-aş putea închipui un mod mai plăcut de a muri, astfel încât aş fi aproape tentat să...

Ştrengăreşte, ea îl trase uşor de barbişon.

— Eşti prea bătrâior, scumpule.

Magnus Ridolph oftă şi încuviinţă cu tristeţe:

— Tare mi-e că aveţi dreptate. Deşi, o clipă, am crezut că... În sfârşit, asta e. Domnişoară Fiamella O-mie-de-candele, vă puteţi retrage. Vă rog eu, întoarceţi-vă la Capătul Lumii. Soţul dumneavoastră este mort şi nimeni nu va mai îndrăzni vreodată să vă insulte.

Fiamella zâmbi trist, dar satisfăcută, şi se îndreptă cu pas vioi spre ieşire. Ajunsă în prag, se opri şi se întoarse:

— Vreţi să ştiţi cine l-a ucis pe pârlitul ăla de Lester?

— Bineînţeles, sări grăbit Pascoglu.

— Îi ştiţi pe preoţii de pe Cambyses?

— Pe Fodor Impliega şi pe Fodor Banzoso?

Fiamella aprobă dând din cap:

— Ăştia îl urau pe Lester. Tot timpul îi ziceau: „Dă-ne unul din sclavii tăi! Am pierdut prea mult timp. Trebuie să trimitem

de urgenţă un suflet zeului nostru!”. Dar Lester le răspundea: „Nu!”. Iar pe ei îi apuca furia şi şuşoteau între ei şi-l vorbeau tot timpul de rău pe Lester.

Pascoglu căzu pe gânduri.

— Mda. Înţeleg. În orice caz. am să-i chestionez şi pe cei doi preoţi. Mulţumesc pentru informaţie.

Fiamella ieşi. Pascoglu se apropie de microfonul din perete.

— Trimite-mi-i, te rog, pe Fodor Impliega şi pe Fodor Banzoso.

După o scurtă pauză, vocea funcţionarei de la recepţie se făcu auzită:

— Sunt ocupaţi, domnule Pascoglu... Au nu ştiu ce ceremonie rituală în derulare. Mi-au spus că vor fi disponibili peste câteva minute.

— Ăăă... bine... Atunci, să vină Viamestris Diasporus.

— Prea bine, domnule.

— Cu titlu pur informativ, zise Magnus Ridolph, aş dori să vă precizez că Diasporus aparţine unei civilizaţii în care arta luptelor cu gladiatori este foarte populară, unde gladiatorii învingători sunt adevăraţi prinţi ai societăţii, mai ales gladiatorul amator, care poate fi chiar un nobil de rang înalt, ce luptă doar pentru glorie şi faimă.

Pascoglu se întoarse brusc spre el:

— Dacă Diasporus este gladiator amator, înseamnă că-i un tip brutal din fire. Şi care nu face mofturi la alegerea victimelor!

— Eu v-am expus, pur şi simplu, faptele ce-au reieşit în urma cercetărilor pe care le-am efectuat în această dimineaţă. Concluziile vă aparţin în întregime.

Pascoglu mârâi ceva de neînţeles.

Pe uşă apăru Viamestris Diasporus, un bărbat înalt, cu o faţă vulturească - unul dintre personajele care-i atrăseseră atenţia lui Magnus Ridolph cu o seară mai înainte. Preţ de o clipă, cercetă cu un ochi vigilent toate ungherele bibliotecii.

— Intraţi, vă rog, zise Pascoglu, Conduc ancheta privind moartea lui Lester Bonfils şi cred că aţi putea să mă ajutaţi.

Chipul prelung al lui Diasporus reflectă o sinceră surprindere.

— Cum, ucigaşul nu s-a predat încă?

— Din păcate, nu.

Diasporus avu un gest brusc, o clătinare rapidă din cap, de parcă totul i-ar fi devenit deodată limpede:

— Este evident că Bonfils a fost un adversar de cea mai jalnică speţă, iar ucigaşul este, mai degrabă, jenat decât mândru de isprava sa.

Pascoglu îşi masă ceafa.

— Dacă-mi permiteţi să avansez o simplă ipoteză, domnule Diasporus: să zicem că dumneavoastră l-aţi fi ucis pe Bonfils. Care ar fi fost motivele...

Diasporus îl întrerupse cu un gest autoritar:

— Este ridicol! Nu mi-aş întina palmaresul cu o asemenea victorie penibilă!

— Dar să presupunem că aţi fi avut vreun motiv să-l omorîţi...

— Ce motiv? Care motiv? Nici măcar nu aparţinea vreunei mari familii şi nici nu lansase vreo provocare. Ca să nu mai spun că nu avea nici măcar statura care să-i permită angajarea ca măturător de arenă.

Pascoglu insistă abătut, pe un ton plângăreţ:

— Dar dacă, totuşi, v-ar fi insultat în vreun fel...

Magnus Ridolph interveni cu o sugestie:

— Aşa, ca pentru plăcerea discuţiei, să zicem că domnul Bonfils v-ar fi aruncat vopsea albă pe faţada casei.

Din doi paşi gigantici, Diasporus fu lângă detectiv, fixându-l cu o privire aprigă şi crudă.

—- Ce? Ce zici c-a făcut? Apoi, parcă revenindu-şi, continuă, pe un ton mai potolit: Ah! înţeleg! L-aş fi otrăvit pe mitocan. Dar mi-e totuşi clar că Bonfils n-a comis o asemenea mârlănie. După câte am aflat, a murit în mod decent, răpus de o armă de prestigiu.

Pascoglu îşi ridică ochii la cer şi-i întinse mâna:

— Mulţumesc, domnule Diasporus. Mulţumesc pentru sprijin.

Diasporus ieşi şi Pascoglu vorbi din nou în microfonul din perete:

— Trimite-l, te rog, pe domnul Thorn 199 în bibliotecă.

Rămaseră tăcuţi până la apariţia domnului Thorn 199, un omuleţ filiform, cu un cap mare şi rotund, aparţinând unei rase ce suferise multiple mutaţii. Pielea îi era de culoare galbenă şi

părea de ceară. Purta o vestimentaţie veselă, oranj şi bleu, cu un guler răsfrânt, roşu şi mocasini rococo, tot de culoare roşie.

Între timp, Pascoglu îşi regăsi aplombul şi-i abordă direct:

— Vă mulţumesc că aţi venit, domnule Thorn. Tocmai încercam să aflu...

— Îmi permiteţi o scurtă intervenţie? îl întrerupse gânditor Magnus Ridolph.

— Da, ce-i? îi răspunse sec Pascoglu.

— Mi-e teamă că domnul Thorn nu poartă tocmai costumul pe care l-ar fi ales, fără îndoială, pentru o asemenea ocazie importantă. Cred că dânsul ar fi primul care să-şi dorească o ţinută negru cu alb şi, desigur, o pălărie neagră pe cap.

Thorn 199 îl măsură pe Magnus Ridolph cu ochi vitriolanţi, plini de ură.

Pascoglu rămase năucit, privindu-i când pe Ridolph, când pe Thorn 199.

— Şi costumul acesta este bun, zise, în cele din urmă, Thorn 199, cu o voce răguşită. La urma urmei, nu vorbim lucruri de cine ştie ce mare importanţă.

— Ba da! Anchetăm moartea lui Lester Bonfils.

— Despre care nu ştiu nimic.

— Atunci, nu văd ce v-ar împiedica să fiţi în negru şi alb.

Thorn 199 se întoarse pe călcâie şi părăsi biblioteca.

— Ce-i toată povestea asta cu negrul şi albul?! întrebă buimăcit Pascoglu.

Magnus Ridolph îi arătă un diafilm aflat încă în proiector:

— În dimineaţa aceasta, am avut ocazia să iau cunoştinţă de obiceiurile din Peninsula Kolar de pe Duax. Simbolistica veşmintelor lor este deosebit de fascinantă. De exemplu, oranjul şi albastrul în care s-a prezentat Thorn reflectă o atitudine frivolă şi un dispreţ impertinent faţă de ceea ce noi, pământenii, numim fapte. Din contră, negrul şi albul sunt culorile responsabilităţii şi ale înţelepciunii. Când ele sunt completate şi de o pălărie neagră, kolarienii se simt constrânşi să spună adevărul.

Pascoglu clătină din cap, neîncrezător:

— Bine. Până atunci, o să-i interoghez pe cei doi preoţi de pe Cambyses. Îi aruncă o privire piezişă lui Magnus Ridolph şi continuă, oarecum stingherit: După câte am înţeles, pe

Cambyses se practică sacrificiile umane, nu-i aşa?

— Informaţie riguros exactă, confirmă Magnus Ridofph.

În acel moment apărură şi cei doi preoţi de pe Cambyses, rotofei, posaci, cu feţe rotunde şi congestionate, buzaţi, cu ochii îngropaţi în straturi de grăsime.

Pascoglu adoptă un ton oficial:

— Anchetez moartea lui Lester Bonfils. Dumneavoastră aţi călătorit împreună cu el pe „*Maulerer Princeps*”; nu v-a reţinut atenţia, cumva, vreun amănunt care să poată arunca o rază de lumină asupra morţii lui?

Preoţii strâmbară din nas, clipiră din ochi şi, în cele din urmă, negară din cap:

— Oameni ca Bonfils nu ne interesează.

— N-aţi avut absolut nici un contact cu el?

Ochii preoţilor îl fixară pe Pascoglu ca patru cristale minuscule de gheaţă.

Pascoglu insistă totuşi:

— După câte am aflat, aţi fi dorit să-l sacrificaţi pe unul dintre paleoliticii lui Bonfils. Este adevărat?

— Dumneata nu înţelegi esenţa credinţei noastre, zise Fodor Impliega, cu o voce ursuză şi tânguitoare. Marele Zeu Camb există în fiecare dintre noi, noi suntem o părticică a întregului şi întregul este compus din ansamblul părţilor.

Fodor Banzoso interveni şi el:

— Dumneata ai folosit cuvântul sacrificiu. Este cu totul greşit. Corect ar fi trebuit spus: *Să se ducă la Camb!* După cum te apropii de foc ca să-ţi fie cald, iar acest foc devine tot mai cald pe măsură ce tot mai multe suflete se aruncă în el.

— Bine, am înţeles, zise Pascoglu. Deci, Bonfils a refuzat să vă dea pe unul dintre paleoliticii lui pentru un sacrificiu...

— Nu, n-a fost vorba de nici un sacrificiu!

— ...şi atunci, voi v-aţi mâniat şi, noaptea trecută, l-aţi sacrificat chiar pe Bonfils însuşi!

— Mi-aş permite o scurtă întrerupere, interveni Magnus Ridolph, Cred că aş putea evita tuturora o pierdere de timp. După cum o ştiţi deja, domnule Pascoglu, mi-am dedicat o bună parte a dimineţii culegerii de informaţii. Din întâmplare, am avut norocul să dau peste o descriere a ritualurilor legate de sacrificiile de pe Cambyses. De exemplu, pentru ca ritualul să fie respectat, victima, îngenuncheată, trebuie să atingă solul cu

fruntea. În acel moment, i se înfig în urechi două ţepuşe, iar victima este lăsată în această poziţie, îngenuncheată şi cu faţa la pământ, în postura prosternării rituale. Or, Bonfils era întins cât era de lung, fără nici un pic de decenţă. Părerea mea este că Fodor Impliega şi Fodor Banzoso sunt nevinovaţi, cel puţin în ceea ce priveşte acest caz.

— Întocmai; chiar aşa, zise Fodor Impliega. Noi n-am fi lăsat în nici un caz trupul postulantului într-o poziţie atât de ireverenţioasă.

Pascoglu îşi umflă obrajii şi oftă:

— Asta-i tot, pentru moment...

Exact atunci îşi făcu apariţia şi Thorn 199, îmbrăcat cu nişte colanţi negri, bluză albă, vestă neagră şi pe cap, cu un tricorn negru. Intrarea lui în bibliotecă coincise cu ieşirea celor doi preoţi.

— O singură întrebare este suficientă, îi şopti Magnus Ridolph lui Pascoglu. Cum era îmbrăcat aseară?

— Chiar aşa! exclamă cu voce tare Pascoglu. Ce haine purtaţi ieri seară?

— Albastre şi purpurii.

— L-aţi ucis pe Lester Bonfils?

— Nu.

— Fără absolut nici un dubiu, domnul Thorn 199 spune adevărul, zise Magnus Ridolph. Kolarienii nu se dedau la acte de violenţă decât îmbrăcaţi cu pantaloni gri, sau dacă poartă o jachetă verde şi o pălărie roşie. Părerea mea este că-l puteţi elimina pe domnul Thorn fără teamă.

— Ei bine, zise şi Pascoglu, cred că asta-i tot, domnule Thorn.

Thorn 199 ieşi şi Pascoglu îşi consultă descumpănit lista. În cele din urmă, vorbi în microfon:

— Spuneţi-i să vină domnului Hercules Starguard.

Hercules Starguard era un tânăr fermecător, cu păr blond pieptănat în bucle bogate şi ochi albaştri ca safirele. Purta un şort de culoarea muştarului, o jachetă neagră evazată şi cizme înalte şi răsfrânte, de călărie.

Pascoglu se ridică din fotoliul în care se prăbuşise.

— Domnule Starguard, încercăm să aflăm câte ceva despre moartea tragică a domnului Bonfils.

— Nevinovat, îi răspunse scurt Hercuies Starguard. Nu l-

am ucis eu pe porcul ăla.

Pascoglu îşi arcui sprâncenele a mirare:

— Aveţi motive să nu-l simpatizaţi?

— Da. S-ar putea spune că nu-mi plăcea chiar deloc acest domn Bonfils.

— Şi care era cauza acestei aversiuni?

Hercules Starguard îl măsură cu dispreţ pe Pascoglu.

— Sincer să fiu, domnule Pascoglu, nu înţeleg în ce măsură ancheta dumneavoastră este interesată de natura sentimentelor mele.

— În măsura în care aţi putea fi dumneavoastră persoana care l-a ucis pe Bonfils.

Starguard înălţă din umeri:

— Nu-s eu acela.

— Puteţi s-o dovediţi într-un mod satisfăcător?

— Cred că nu.

Magnus Ridolph se aplecă:

— Nu l-aş putea ajuta eu pe domnul Starguard?

Pascoglu îl fulgeră cu privirea.

— Nu cred că domnul Starguard are nevoie de vreun ajutor!

— Nu încerc decât să elimin unele obstacole din calea anchetei, replică Magnus Ridolph.

— Da, da, şi cu ocazia asta îi elimini pe toţi suspecţii, unul după altul, îi răspunse Pascoglu, extrem de iritat. De data asta ce mai e?

— Domnul Starguard este un pământean şi, prin urmare, s-a format sub influenţa culturii noastre de bază. Contrar cultului altor oameni sau umanoizi nativi din lumile exterioare, lui i-a fost întipărită în minte ideea că viaţa este un bun nepreţuit şi că cel care ucide va fi pedepsit în cele din urmă.

— Asta nu i-a oprit vreodată pe asasini, bombăni Pascoglu.

— Da, însă asta îi împiedică pe oameni să ucidă în prezenţa unor martori.

— Martori? Care martori? Paleoliticii? Păi au ăştia vreo valoare ca martori?

— Probabil nici una, din punct de vedere strict juridic. Dar au importanţă prin însăşi prezenţa lor în timpul săvârşirii crimei. Existenţa unor spectatori care asistă îl blochează pe un

pământean, îl descurajează în comiterea unei crime. Din acest motiv, eu consider că-l putem elimina şi pe domnul Starguard de pe lista suspecţilor.

Figura lui Pascoglu se alungi, aiurită.

— Păi..., ce mai rămâne? Privi lista: Hecateanul. Se întoarse şi zbieră în microfon: Trimiteţi-l pe domnul... ăăă... Se încruntă: Trimiteţi-l pe hecatean.

Hecateanul era singura fiinţă neumană din tot grupul, deşi, la prima vedere, la exterior prezenta multe asemănări cu omul. Era înalt, cu nişte picioare subţiri şi un chip alb şi chitinos, cu ochi negri şi trişti. În loc de mâini avea nişte membrane elastice, fără degete, care constituiau principală şi cea mai vizibilă diferenţă faţă de creaturile umane.

Se opri în prag şi studie încăperea.

— Poftiţi, intraţi, domnule... ăăă... Pascoglu se opri iritat. Nu ştiu cum vă numiţi şi dumneavoastră aţi refuzat să ne-o spuneţi. Deci, n-am cum să respect regulile de politeţe. Vă rog, totuşi, să aveţi amabilitatea şt să intraţi,

Hecateanul intră.

— Voi, oamenii, sunteţi nişte animale ciudate. Fiecare aveţi un nume special. În ce mă priveşte pe mine, eu ştiu cine sunt, de ce să mai am nevoie de o etichetă suplimentară? Este pură idiosincrasie ideea asta de a desemna printr-o etichetă fiecare detaliu al realităţii.

— Pentru că vrem să ştim despre ce vorbim, zise Pascoglu. Asta-i metoda noastră de a ne fixa noţiunile în minte: dându-le un nume.

— Şi vă privaţi astfel de marile intuiţii, îi răspunse hecateanul. M-aţi chemat aici pentru a-mi pune întrebări despre un om etichetat Bonfils. Este mort.

— Întocmai, încuviinţă Pascoglu. Ştiţi cine l-a ucis?

— Desigur, răspunse hecateanul. N-o ştie toată lumea?

— Nu. Cine este?

Hecateanul privi în jurul său şi, când reveniră la Pascoglu, ochii săi deveniseră inexpresivi, ca nişte bile de piatră.

— Este clar că m-am înşelat. Chiar dacă am ştiut-o, se pare că persoana respectivă doreşte să rămână anonimă şi, deci, n-are nici un sens să mă arăt lipsit de bunăcreştere.

Pascoglu începu să se bâlbâie, însă Magnus Ridolph interveni, pe un ton sobru:

— Iată o atitudine dintre cele mai rezonabile.

Furia lui Pascoglu izbucni vulcanică:

— Eu consider incalificabilă o asemenea atitutinde! Cum adică? O crimă a fost comisă, această creatură pretinde că-l cunoaşte pe ucigaş şi nu vrea să-l numească!?... Zău că-mi vine să-l bag la arest în propria cabină, până la sosirea următoarei patrule spaţiale!

— Dacă veţi face una ca asta, îi răspunse imperturbabil hecateanul, îmi voi descărca în atmosferă conţinutul sporangelui meu. În aşa-zisul dumneavoastră hotel vor mişuna instantaneu o sută de mii de animaliculi, iar dacă veţi încerca să suprimaţi chiar şi unul singur, vă veţi face vinovat de o crimă de acelaşi gen cu cea de care vă ocupaţi acum.

Pascoglu se repezi la uşă şi o deschise smucind-o:

— Afară! Ieşi! Şterge-o cu prima navă! Şi-ţi interzic să mai pui piciorul pe-aici!

Hecateanul ieşi, fără să mai spună ceva. Magnus Ridolph se ridică şi vru să-l urmeze. Pascoglu însă îl opri cu un gest al mâinii.

— Un moment, domnule Ridolph! Am nevoie de un sfat! Poate am fost prea nerăbdător. Mi-am pierdut şi eu capul!...

Detectivul se gândi o clipă şi răspunse:

— În fond, ce vreţi de la mine?

— Găseşte asasinul! Scoate-mă din beleaua asta!

— Hm, aceste exigenţe se pot dovedi contradictorii.

Pascoglu se lăsă să cadă, extenuat, într-un fotoliu şi-şi trecu palma peste ochi.

— Dă-le dracului de ghicitori, domnule Ridolph!

— Dacă stau să mă gândesc bine, domnule Pascoglu, dumneavoastră nici n-aţi avea nevoie de serviciile mele. I-aţi interogat pe toţi suspecţii şi aveţi acum o idee, cât de cât, despre civilizaţiile în care s-au format.

— Bine, bine, murmură Pascoglu. Luă din nou lista, o studie meditativ preţ de o clipă şi apoi îl privi cu coada ochiului pe Magnus Ridolph. Care dintre ei e? Diasporus? El e?

Pe figura lui Magnus Ridolph se citi îndoiala.

— Diasporus este un cavaler de Dacca şi un gladiator amator beneficiind de o reputaţie certă. Un asasinat de asemenea gen ar fi sub nivelul mândriei sale şi n-ar face decât să-i afecteze încrederea în sine. Probabilitate sub unu la sută...

— Hm! Dar Fiamella O-mie-de-candele? Ea chiar a mărturisit că l-a urmărit pe Bonfils ca să-l omoare.

Magnus Ridolph se încruntă.

— Să raţionăm puţin. Moartea prin frustrare amoroasă nu este, bineînţeles, imposibilă, dar motivele Fiamellei nu-s oare cam ambigui? După câte am înţeles, reputaţia ei a fost pătată de pierderea afecţiunii lui Bonfils, iar ea şi-a fixat drept obiectiv restaurarea acestei reputaţii. Provocându-i bietului Bonfils moartea, numai prin propriul şarm şi prin seducţie, ea ar fi dobândit un prestigiu de necontestat. Dar ar fi avut numai de pierdut, în cazul unei morţi provocate de alte cauze. Probabilitate, unu la sută.

Pascoglu mai bifă ceva pe lista sa.

— Şi Thorn 199?

Magnus Ridolph schiţă un gest de negaţie.

— Nu purta costumul de asasin. Simplu ca bună ziua. Probabilitate: unu la sută.

— Asta-i bună! strigă Pascoglu. Da' preoţii Banzoso şi Impliega? N-aveau nevoie de un sacrificiu pentru zeul lor?

Magnus Ridolph clătină din cap:

— Lucru făcut de mântuială... Un sacrificiu rasolit într-un asemenea hal le-ar fi adus o penitenţă de zece mii de ani.

Pascoglu îşi permise o intervenţie sfioasă:

— Dar dacă nu credeau în asta?

— Atunci de ce să-şi mai dea osteneala să practice un sacificiu? contraargumentă Magnus Ridolph. Probabilitatea este de unu la sută.

— Bun, mai e şi Starguard, zise Pascoglu. Dar dumneata afirmi că n-ar fi fost în stare să comită o crima în prezenţa unor martori...

— Într-adevăr, aşa ceva este extrem de improbabil. Bineînţeles, putem presupune că Bonfils era un şarlatan, că paleoliticii erau nişte impostori şi că Starguard era, într-un fel sau altul, implicat în această escrocherie.

— Da, strigă Pascoglu cu elan. Şi eu tocmai mă gândeam la aşa ceva.

— Singurul defect al acestei teorii constă în faptul că ea nu poate fi corectă. Bonfils era un antropolog de mare renume. Pe paleolitici i-am observat personal şi cred că sunt nişte primitivi autentici. Sunt timizi şi dezorientaţi. Civilizaţii care

încearcă să simuleze sălbăticia, exagerează întotdeauna în mod involuntar brutalitatea comportamentului. Sălbaticul, când vine în contact cu civilizaţia, încearcă să-l imite pe educator - în cazul nostru, pe Bonfils. Observându-i o dată, pe când cinam, am fost foarte amuzat să-i văd maimuţărind cu sârg gesturile lui Bonfils. Şi, mai apoi, în timp ce examinam corpul, i-am văzut cert dezorientaţi, agitaţi, îngroziţi. N-am putut discerne la ei nici urmă de înşelătorie sau şmecherie, tipice unei fiinţe civilizate care încearcă să iasă dintr-o situaţie dificilă. Consider că putem accepta faptul că Bonfils şi paleoliticii lui erau chiar ceea ce pretindeau că sunt.

Pascoglu sări în picioare şi începu să măsoare agitat camera:

— Atunci, nici paleoliticii nu l-au putut ucide pe Bonfils.

— Şansele sunt minime. Şi dacă acceptăm autenticitatea lor, trebuie să renunţăm şi la ideea că Starguard le-ar fi fost complicele şi să-l eliminăm, în virtutea particularităţii educaţionale mai înainte amintite.

— Bine... şi atunci hecateanul?

— Este cel mai improbabil asasin dintre toţi, zise Magnus Ridolph. Şi asta din trei considerente: în primul rând, nu este uman şi, deci, furia şi răzbunarea îi sunt necunoscute. Pe Hecate, violenţa nu există. În al doilea rând, nefiind uman, n-a avut în nici un fel vreun contact cu Bonfils. Un leopard nu atacă un arbore - sunt fiinţe de naturi diferite. Acelaşi lucru este valabil şi în cazul hecateanului. Şi, în sfârşit, în al treilea rând, ar fi fost imposibil, atât din punct de vedere fizic, cât şi psihologic, ca hecateanul să-l ucidă pe Bonfils. La mâini, el are numai nişte membrane din piele, nu degete. N-ar fi avut cum şi cu ce să apese pe un trăgaci. Deci, fără vreun dubiu, îl puteţi elimina şi pe hecatean.

— Şi atunci, cine mai rămâne?! exclamă disperat Pascoglu.

— Cum cine? Eu, dumneavoastră şi...

Uşa se deschise brusc. În prag se afla bonzul, înveşmântat într-o togă roşie.

5.

— Intraţi, intraţi, îl pofti Magnus Ridolph cu cordialitate. Tocmai am terminat ancheta. Ei bine, am ajuns la concluzia că,

dintre toate persoanele prezente pe Roată, dumneavoastră sunteţi singurul care l-ar fi putut ucide pe Bonfils. Aşa că, nu mai avem nevoie de bibliotecă.

— Ce?! exclamă Pascoglu, privindu-l aiurit pe bonzul care schiţă un gest de scuză.

— Trăsesem nădejdea că rolul jucat de mine în această afacere va trece neobservat.

— Sunteţi mult prea modest, zise Magnus Ridolph. Este absolut normal ca un prelat de anvergura dumneavoastră să se remarce prin gesturile sale caritabile.

Bonzul se înclină ceremonios:

— N-am nevoie de laude. Nu mi-am făcut decât datoria. Şi dacă este adevărat că dumneavoastră aţi terminat, eu mai am o groază de treburi de făcut.

— Vă rog, vă rog! Haideţi, domnule Pascoglu, să nu-l mai facem pe onorabilul nostru prieten să-şi piardă fără rost vremea aici.

Şi, zicând acestea, Magnus Ridolph îl trase afară pe coridor pe Pascoglu, care era de-a dreptul aiurit.

— El e... el e asasinul? abia reuşi să îngaime.

— Sigur că da. El l-a omorît pe Lester Bonfils, îi răspunse Magnus Ridolph. Este clar ca lumina zilei.

— Cum aşa?

— Pur şi simplu, din bunătate. Aseară, eu am schimbat câteva vorbe cu Bonfils. Şi mi-a fost şi mie limpede că suferea de tulburări psihice deosebit de grave.

— Dar... putea fi îngrijit! exclamă indignat Pascoglu. Nu era nevoie să fie ucis, ca să i se aline duferinţele!

— Asta, conform mentalităţii noastre, replică Magnus Ridolph. Dar noi nu trebuie să uităm că bonzul crede şi este convins de realitatea... cum să-i zic?... a reîncarnării. El a considerat că nu a făcut nimic altceva decât să-i asigure o eliberare fericită bietului Bonfils, care venise să-i solicite ajutorul. Pur şi simplu, l-a ucis pentru a-i face un serviciu şi un bine.

Ajunseră şi intrară în biroul lui Pascoglu. Apropiindu-se de hublou şi privind afară, acesta murmură nervos:

— Şi acum, ce mă fac?

-— Asta este o întrebare la care, eu personal, n-am ce sfat să vă dau, zise detectivul.

— Nu mi s-ar părea just ca bietul bonz să fie pedepsit… Ar fi caraghios. Dar, pe de altă parte, ce-aş putea face?

— Dilema este reală, constată Magnus Ridolph.

Urmă o tăcere. Pascoglu îşi ciupea gânditor mustaţa. În cele din urmă, Magnus Ridolph redeschise discuţia:

— În fond, dumneavoastră aţi dori să vă ocrotiţi clientela de alte exercitări ale acestei filantropii intempestive, nu-i aşa?

— Ăsta-i lucrul cel mai importat! strigă Pascoglu. Pot muşamaliza moartea lui Bonfils, să zic c-a fost un accident. Pe paleolitici pot să-i expediez la loc, pe planeta lor...

— Pe bonz ar trebui să-l ţineţi departe de orice persoană manifestând chiar şi cel mai slab semn de melancolie. Căci el este un tip energic şi devotat şi ar fi foarte posibil să-şi extindă sfera de acordare a binefacerilor.

Pascoglu îşi duse deodată mâna la frunte şi-l fixă pe Magnus Ridolph cu ochii holbaţi:

— Oh, Doamne, chiar azi dimineaţă, cum mă simţeam cam descurajat, am vorbit cu bonzul...! I-am povestit de necazurile mele. M-am plâns cât de mult mă deprimă impozitele...

Uşa se întredeschise uşurel şi bonzul privi înăuntru, cu chipul iluminat de un surâs blând.

— Deranjez, cumva? întrebă el, privindu-l pe Magnus Ridolph. Speram să vă găsesc singur, domnule Pascoglu.

— Tocmai plecam, zise politicos Magnus Ridolph. Dacă-mi daţi voie, am să mă retrag...

— Nu, nu! ţipă Pascoglu. Nu plecaţi, domnule Ridolph!

— Atunci, rămâne pe altă dată, oftă spăşit bonzul.

Uşa se închise încetişor în urma iui.

— Acum mă simt de-a dreptul terminat, gemu Pascoglu.

— Numai bonzului nu i-o spuneţi, îl consolă sfătos Magnus Ridolph.

[*First published in „Super Science Fiction” Feb. 1958*]